

[Thorkil Kristensen.]

vinduer, således at kendskabet til Danmark og dansk kultur, som i den lange tyskertid var næsten forsvundet dernede sydpå, af den grund blev noget større. Derfor var det ganske naturligt, at der allerede i mellemkrigsårene hos nogle sporedes en interesse for dansk kultur, som man ikke havde mærket før, og denne interesse måtte ganske naturligt komme stærkere frem nu under det store sammenbrud, som gjorde, at man måtte søge at finde frem til noget at stå på.

Af alle disse grunde var den danskorienterede bevægelse i stærk fremgang og måtte være i stærk fremgang i de første år efter kapitulationen. Nu er forholdene jo begyndt at blive anderledes, og det er derfor jeg synes, man kan sige, at en ny fase er begyndt. Der er jo ved igen at komme et Tyskland frem. De tyske autoriteter har fået større beføjelser, og en vesttysk stat er under forberedelse. Man har derfor også set, at det tyske tryk er begyndt at melde sig igen. Den danske bevægelse arbejder under større modstand — en modstand, som synes at vokse fra måned til måned. Det betyder altså, at nu kommer der en prøvetid for den danske bevægelse dernede. Men samtidig med at man på denne måde mærker større modsætning, og samtidig med at det Tyskland, der var gået i grus og derved forsvundet af billedet, begynder at dukke frem igen, har sydslesvigerne også mærket — de har ikke kunnet undgå at se det —, at Sydslesvig er kommet noget mere i baggrunden i debatten heroppe i Danmark. Det er ikke længer i samme grad det dominerende spørgsmål i dansk politik, som det var for et par år siden, og det gør naturligvis, at sydslesvigerne, nu da de står overfor voksende vanskeligheder, begynder at spørge sig selv, hvor megen støtte de nu har heroppefra.

Af disse grunde er der meget god årsag til, at vi taler om Sydslesvig under denne debat, og at vi prøver på at gøre stillingen op.

For nu at begynde med det principielle, selve spørgsmålet om det, som er grundlaget for dansk politik i hele Sydslesvigudviklingen, nemlig selvbestemmelsesretten, skal jeg begynde med at tilslutte mig de bemærkninger, som mit partis ordfører, det ærede

medlem hr. Erik Eriksen, gjorde herom i formiddags. Det er jo rigtigt, at vi i venstre, specielt i venstres regering, søgte at få flertal her i det høje ting for det standpunkt, at Danmark skulle begære selvbestemmelsesretten fæstnet i fredstraktaten. Det lykkedes ikke dengang at få flertal derfor. Det er også rigtigt, at vi stadig blev ved at holde på, at det havde været det rigtige, og vi har overvejet, om mulighederne for at bringe det frem skulle komme igen. Det kunne der jo f. eks. blive tale om, hvis vi kom med i forhandlingerne om Vesttysklands ordning — og det har jo også været venstres standpunkt, at det skulle vi.

Det ærede medlem Hr. Ole Bjørn Kraft nævnte i formiddags, at hans parti havde rettet henvendelse til regeringen derom i fjor — det samme har venstre gjort. Når vi havde ønsket, at selvbestemmelsesretten skulle fæstnes i fredstraktaten i en eller anden form, var det jo bl. a. fordi det ville være et rygstød for den danske bevægelse, at den på denne måde havde sit eget principielle standpunkt, fik et legalt krav i det dokument, der skulle ordne Tyskland fremtid. Sådan blev det nu ikke. Det blev i noten af 19. oktober 1946 ganske vist sagt, at vi står på selvbestemmelsesrettens grund, men at Danmark ikke rejser noget krav, at vi derimod mener, at det bør overlades til sydslesvigerne selv, om de vil rejse krav om udnyttelse af denne selvbestemmelsesret, som vi havde betegnet som naturlig. Det havde formentlig været en konsekvens af notens øvrige ord om selvbestemmelsesretten, at Danmark havde støttet det standpunkt, at denne selvbestemmelsesret skulle lovfæstes i fredstraktaten. Nu kommer det på en vis måde til at halte, når man siger: vi står på dette standpunkt, men vi rejser ikke selv noget krav om dets fæstning i fredstraktaten, man overlader til andre, om de vil gøre det. Det har måske kunnet skabe en vis uklarhed i Danmarks stilling og bevirket, at man både i Sydslesvig og andre steder har været lidt uklar over, hvor meget Danmarks tilslutning til selvbestemmelsesretten under disse omstændigheder egentlig betød. Så meget må naturligvis slås fast, at selvom der ikke i dette høje ting kunne opnås flertal for, at vi skulle anmode om at få selvbestemmelsesrettens definition fastslået i fredstraktaten, er der